

Gittin Sources 32

רמב"ם הלכות זכיה ומתנה פרק ד הלכה י

המתנה כגט שאין אדם יכול למסור ה * דברים לשליח, כיצד אמר לשלשה אמרו לפלוני ופלוני שיכתבו ויחתמו בשטר מתנה ויתנוהו לפלוני אין זה כלום, ואם אמרו לאותן העדים וכתבו ונתנו למקבל לא קנה, וכן אם אמר לשנים כתבו וחתמו בשטר מתנה ותנוהו לפלוני אין יכולין לומר לסופר לכתוב אלא הן עצמן כותבין כמו בגט. +/השגת הראב"ד/ לא קנה וכו'. א"א ה"ה =הוא הדין= אם אמר להם תנו עכ"ל.+

לחם משנה הלכות גירושין פרק ב הלכה ה

[ה] הרי שאמרו לו ב"ד או שנים וכו'. דעת רבינו נראה לפסוק כרבי יוסי דאמר בפ' התקבל (דף ס"ו ב) דמילי לא מימסרן לשליח ואמרו שם דשמואל לא סבירא ליה כוותיה באומר אמרו אלא דכשר. ולדידיה חתם סופר ועד פסול כדאמרו בגמרא דהא בהא תליא. ואף על גב דרבינו פסק בפ"ט דחתם סופר ועד כשר וכאן נראה לכאורה שפסק כשמואל דאומר אמרו כשר מדקאמר (באומר אמרו) פסול הרי אמרו שם בגמרא דלמ"ד כשר ולא תעשה כזאת בישראל חתם סופר ועד כשר משום דלא שכיח ורבינו פסק כן שהרי כתב (כאן) פסול. ואם תאמר איך כתב רבינו פסול דמשמע לא תנשא לכתחלה [ואם נשאת] כשר דלא תנשא לא משמע הכי אלא משמע דלא יגרש בגט זה ואם גירשה בו מגורשת. ונראה דרבינו מפרש כשר ולא תעשה שלא תנשא בו לכתחלה ויש לי סיוע לדבריו ממה שהקשו שם מי חיישין והא תניא עדים החתומים וכו' ועל גט אשה לא חשו ואם איתא לימא שאני התם דכבר חתמו וגירש בו האשה ואין לפסולו בשביל כך ותנשא לכתחילה אלא ודאי דלכתחלה לא תנשא ולכך פריך שפיר דהיכי קאמר התם לא חשו חכמים לדבר זה דמשמע דתנשא לכתחלה ומפני שנסתפק לו לרבינו אי פסקין כסוגיא דמי שאחזו דמשמע התם דבטל כדכתבו המפרשים לכך כתב רבינו ומתיישבין וכו' כלומר שמור מעשות דבר זה מפני שיש לומר שיהיה הגט בטל ויבא לידי פסול דאורייתא. כן נראה פי' דבריו ותמיהא לי טובא דרבינו כתב משנה דמי שאחזו (דף ע"א ב) כצורתה שאמרו אמרו לו וכו' ואמר להן כתובו וכו' ובגמרא דמדלא אמר במתני' תנו דהוי רבותא טפי דמשמע דבתנו נותנין ודלא כרבי יוסי וא"כ רבינו דפסק כרבי יוסי למה לא כתב תנו ותמיהא זו גדולה אמאי לא מצאתי לרבינו בכל הלכותיו שהזכיר דין זה של אומר לג' תנו דפסול ולא הזכיר כן אלא באומר לשלשה או שנים כתבו ותנו דבהא כולי עלמא מודו ואין לומר דסמך רבינו על מ"ש גבי אמרו דהגט בטל דהא התם מספקא ליה מילתא לרבינו מטעמא דפריש אבל בתנו היה לו לומר בטל לגמרי בלי שום ספק והיה משמיענו שאינו ספק בטל אלא בטל ודאי. ובפ' ד' דהלכות זכיה פסק רבינו במתנה כשמואל דאמר שליח מתנה הרי הוא כשליח הגט ובאומר אמרו פסול ושם השיגו הראב"ד ז"ל דה"ה לאומר תנו ואין זו השגה כלל שם דהתם פסק רבינו דלא מהני כלל דגבי ממון נראה לרבינו לפסוק דאינו כלום כיון דבפרק מי שאחזו משמע דהגט בטל ואפילו להך סוגיא הוי פסול מפני כן גבי ממון אוקי ממונא בחזקתיה ופסק לא קנה כלל וכיון דלא קנה באומר אמרו כל שכן באומר תנו ומ"מ קשה שם שאמר וכן אם אמר לשנים כתבו ותנו דלמה הוצרך לכתב פשיטא דהשתא באומר אמרו אינו כלום כ"ש בכתבו ותנו ועוד היה לו להודיענו אותו הדין אפילו בשלשה ואפילו באומר תנו. ונראה דרבינו מ"ש שם וכן הוא להודיענו דכשאמר במתנה כתבו ותנו דאפילו הכתיבה אינם יכולים לצוות לאחר שיעשה וכן נראה מלשונו שכתב שם דאין יכולים לומר לסופר לכתוב אבל כאן ודאי יש תימה על רבינו על מה שהקשיתי ואני תמה מהראב"ד ז"ל איך לא השיגו כאן. עוד קשה דשם בגמרא בפ' התקבל איבעיא לן באומר כתובו אי כתב ידן הוא אי כתב הגט הוא כלומר דאי כתב ידן הוא יכולין לומר לסופר שיכתוב והם יחתמו למ"ד אמרו כשר ואי כתב הגט הוא אינם יכולים לומר כן אלא הם עצמם יתנו וסלקה בתיקו וכיון דמספקא ליה לרבינו אם אומר אמרו כשר מדאורייתא או לא הוה ליה לאתויי הך דינא דאומר כתבו דאם אמר לסופר וכתב הוי ספיקא אם כשר מדאורייתא או לא. ונראה לתרץ לזה דרבינו פוסק דאם אמר לסופר וכתב באומר כתבו דהגט בטל לגמרי ולא הוי ספיקא וטעמא משום דמספקא לן אי כתובו כתב ידן הוא או כתב הגט הוא ואת"ל דכתב ידן עדיין מספקא לן אם אומר בטל או לא מפני ספק הסוגיות והוי תרי ספיקי לחומרא ומשום הא ודאי הגט בטל לגמרי וכן דקדק רבינו בלשונו שכתב גבי הך דינא דאמר לשנים וכו' שהרי כתבו מי שלא אמר לו הבעל לכתוב ולא אמר שיכתבו ויחתמו שהרי בריש לישנא אמר אבל אם אמר לסופר וכתב ולעדים וחתמו והכי הוה ליה למימר בספיקא אלא דבא לדקדק מ"ש ואני תמה אם כאן הוא בטל אם במתנה ג"כ הוי הכי ולמה לא כתב רבינו רבינו דין זה בהלכות זכיה דהיכא דאמר כתבו לבד אינם יכולים לומר לסופר לכתוב:

ב"ח חושן משפט סימן רמד

(ב) וכתב הרמב"ם שאם אמר לשלשה וכו'. בפרק ד' מזכיה וטעמו דסבירא ליה דבאומר אמרו בגט פסול ומתנה כגט ולפיכך אף אם אמרו השלשה לאותן העדים כתבו וחתמו למקבל כלומר ותנו למקבל והם עשו כך וכתבו וחתמו ונתנו לא קנה וכן כתב ברמב"ם לשם בהדיא וזה לשונו ואם אמרו לאותן העדים וכתבו ונתנו למקבל לא קנה:

והוסיף הראב"ד על דבריו וכל שכן אם חתמו הם בעצמם. נראה דהאי כל שכן נלמד מלשון הרמב"ם דמדכתב תחלה אינו כלום שוב לא היה צריך לפרש ואם אמרו לעדים וכו' אלא לרבותא נקט הרמב"ם הכי דלא מיבעיא אם לא אמר לעדים אלא כתבו והם בעצמם חתמו דלא קנה אלא אפילו [עשו] כאשר צוה דאמרו לעדים כתבו וחתמו ותנו וכו': ומ"ש והוא הדין אם אומר להם תנו. פירוש שאמר לשלשה אמרו לעדים שיכתבו ויחתמו והם בעצמם יתנוהו לפלוני וכן עשו נמי לא קנה דכיון דעשאו שלוחים שיאמרו לעדים לכתוב ולחתום מילי נינהו: ומ"ש אבל הרמב"ן כתב וכו'. אדלעיל קאי אגוף הדין דאומר אמרו דסבירא ליה דבהא לא הוה דין מתנה כגט דאף על גב דבגט פסול במתנה כשר. וזה לשון הרב המגיד ומיהו באומר אמרו לפלוני ופלוני יש סוברים שאף בגט כשר וכל שכן אם חתמו הם עצמם והוא הדין במתנה עכ"ל וצריך עיון בפירוש דבריו במה שכתב וכל שכן אם חתמו הם עצמם דאדרבה בחתמו הם עצמם גרע טפי כמו שכתב רבינו על שם הראב"ד:

פרישה חושן משפט סימן רמד

(ב) וכתב הרמב"ם שאם אמר לשלשה כו'. פרק ד' דזכיייה כתב כן ולרבותא נקט שלשה דהוה אמינא הואיל והם בית דין אלימא מילתא דבית דין דיכולין לממסר מילי קא משמע לן וכן הוא בתוספות (ד"ה ומילי) וכל שכן אם אמר לשנים שיאמרו כו' וכן הוא ברמב"ם ועיין בדרישה: והוסיף הראב"ד כו' והוא הדין אם אמר להן תנו. דע דלשון הראב"ד בהשגה אינו כן אלא זה לשונו אמר אברהם הוא הדין אם אמר להם תנו עד כאן. לכן נראה לי דהאי וכל שכן אם כו' הוא מדברי רבינו שהגיה כן ויש טעות סופר בדברי רבינו שנהפכו הדברים וצריך לומר לא קנה וכל שכן אם חתמו הם עצמם והראב"ד הוסיף על דבריו הוא הדין אם אמר כו'. ופירושו הכי הוא דאפילו בעשו השלשה כדברי המזכה ואמרו לעדים כו' אינו כלום כל שכן אם שינו מדברי המזכה שלא אמרו לעדים כמו שצוה להן אלא הן חתמו בעצמן דאינו כלום. והראב"ד הוסיף דלא תימא דוקא כשאמר לשלשה שיאמרו לעדים לכתוב הוא דאינו כלום הואיל ומתנה אית ליה דין גט ובגט אפילו ר' מאיר דסוף פרק התקבל (סו ב) מודה בכי האי גונא לדעת שמואל דקיימא לן כוותיה אלא אפילו אמר להם תנו והן שלשה הוה אמינא כיון שהם שלשה וגם אמר להם לשון תנו ולתורת בית דין הוריד להם ורצה לומר שהם יצוו על מי שירצו שיכתבו המתנה והם יתנוהו או יצוו בנתינת המתנה כר"ת וכדסבירא ליה לר' מאיר בסוף פרק התקבל לענין גיטין קא משמע לן דהלכה כר' יוסי דפליג עליה שם וסבירא ליה דאפילו בכי האי גונא לא עשאם בית דין אלא שלוחים ואינם יכולים לעשות שלוחים אחרים ועיין באבן עזר (סימן ק"ך (עמ' טו - כג)) ולגירסא שלפנינו גם כן פירושו הכי ואפשר שבספר שהיה ביד רבינו דהשגת הראב"ד היה כתוב בו כן. אבל בודאי פשוט שאם אמר תנו וכתבו וחתמו הן בעצמן דשפיר דמי: אבל הרמב"ן כתב כו' אלא בדאמר כתבו כו'. פירוש דסבירא ליה דלא אמר שמואל דמתנה כגט אלא באומר לשלשה תנו או כתבו דאין רשאים לצוות לאחרים דעל זה קאי הפלוגתא דר' מאיר ור' יוסי בפרק התקבל (דף ס"ו ב) [אבל באומר אמרו] כשר לכולי עלמא במתנה והא דבגט פסול טעמא אחרינא הוא דאפילו ממנה הבעל אותן פלוני ופלוני שלוחים בפירוש ובפרטות שמותן שלא בפניהן לא מהני מה שאין כן במתנה ועיין בר"ן סוף פרק התקבל (לג. ד"ה והקשה) (ועיין באבן עזר סימן קמ"א (פרישה ודרישה אות פו) וק"ך (דרישה אות טו) מה שכתבתי שם ועיין בתשובות מהר"ר דוד כהן בית ששי):

סמ"ע סימן רמד ס"ק ה

ה' וכן אם אמר לשנים כו'. בטור [סעיף ב'] לא כתב אמר לשנים, וגם לא כתב שם שאמר להם כתבו וחתמו, אלא ז"ל, וה"ה אם אומר להם תנו כו', וקאי אשלשה הנ"ל, והוי רבותא טפי, דהוה אמינא דמשהו אותן שלשה ב"ד שיתנו במקומו גט לאשתו, הן ע"י עצמן הן ע"י זולתן. והמחבר דנקט ברישא שאמר לשלשה ובסיפא אמר לשנים, משום דבאמר להו כתבו וחתמו סגי ליה בשנים, וברישא דאמר להו אמרו לאחרים נקט רבותא, ואפילו לשלשה שהן ב"ד לא מימסרי הדברים לעשות שליח להנותן. וא"ת למה כתבו הרמב"ם והמחבר וכן אם אמר לשנים כתבו כו', מאי "וכן", הא כ"ש הוא מדין קמא. וי"ל דהוה אמינא דדוקא ברישא דלא נתן להן כח לכתוב אלא לאמור לאחרים, בזה הוא דלא מהני משום דמיקרי מילי, משא"כ בציוה להן לכתוב וליתן דהוה להם בעלי דבר דהוה אמינא דיכולים להעמיד שלוחים במקומן, קמ"ל. ועיין פרישה [שם]:

ט"ז חושן משפט סימן רמד

וכן אם אמר לשנים. קצת קשה שהוא ק"ו, דהא בזה אמרינן בגמרא [גיטין ס"ו ע"ב] לכו"ע דפסול משום דמילי לא מימסרי לשליח, א"כ הוי זו ואין צ"ל זו. ונראה דמשו"ה נקט רבינו [הטור] תחילה לזה. ונ"ל דקמ"ל, דגם בכתובת המתנה קפדינן כמו בכתובת הגט, וצריך בגט [ד]טופס הגט יהיה כמו שצוה הבעל, ואפילו לר' מאיר דס"ל אפילו מצאו באשפה כשר, מ"מ כאן הקפיד על הכתיבה בפירוש, כך כתבו התוס' שם [ד"ה הא]. וגם הרמב"ם [פ"ד מזכיה הל' י']

קמ"ל בזה, דבאומר לשנים כתבו וחתמו, דר"ל הכתיבה קפידא כמו החתימה, וזהו שמסיים ברמב"ם, אלא הם עצמן כותבין כמו בגט. ולא הוצרך כאן לנקוט אמר לשלשה, כי בזה אין שום רבותא בשלשה יותר מבשנים:

נתיבות המשפט באורים סימן רמד ס"ק ג

[ג] אינם יכולים לומר לסופר לכתוב. ואף דשטר מתנה לא בעי לשמה וא"כ באמר להם תנו שטר מתנה לפלוני מהיכא תיתי לא יוכשר כשכתב לאחר וחתמוהו, ואפילו מצאו שטר מתנה באשפה ונתנו לו היה להיות כשר, ונהי דבאמר כתבו י"ל משום קפידא משא"כ באמר תנו הא לא קפיד. ועוד, דבאומר אמרו ודאי דלא קפיד ואפ"ה פסול לדעה קמייטא. ועוד, דהא אמרינן הטעם משום מילי לא מימסרי לשליח משמע דאין הטעם משום קפידא, וגם מה קפידא יש להנותן מי שיכתוב, בשלמא בגט איכא בזיון דבעל כיון שעליו לכתוב הגט, משא"כ בשטר מתנה. לכן נראה דגם במתנה בעינן שליחות בכתיבה, דכמו דכתיב בגט [דברים כ"ד א'] וכתב, ואמרינן דאבעל קאי ובעינן שליחות, כמו כן בשטר מקנה דכתיב ביה [ירמיה ל"ב מ"ד] וכתוב בספר וחתום בעינן שליחות, רק דלא בעינן לשמה משום דלא כתיב לה במתנה כמו בגט, אבל כיון דכתיב בתרווייהו וכתב, בעינן שליחות בתרווייהו. ועיין בחידושי לגיטין [תורת גיטין כ"ד ע"א] גווי דפסול משום לשמה ולא משום שליחות. ובזה מיושבין דברי התוס' בגיטין דף י' [ע"ב] בד"ה חספא בעלמא הוא, שכתבו דאין לומר דלהכי חשיב ליה חספא וכו', שתמה עליהם הפני יהושע [שם], ולפי מה שכתבתי כאן דבעינן שליחות בשטר מקנה ודאי פסול כתיבת נכרי, אתי שפיר כל דבריהם. ועיין מה שכתבתי [שם] בספרי תורת גיטין.

קצות החושן סימן רמד ס"ק א

(א) ויש מכשירין באומר אמרו. והיינו דאע"ג דמילי לא מימסרי לשליח, היינו היכא דאחד נעשה שליח בדבר אינו יכול למנות שליח אחר במקומו היכא דהו"ל מילי, אבל באומר אמרו כשר. ועיין בטור (סעיף ב') שכתב כן בשם הרמב"ן (גיטין סו, ב ד"ה ואמר) שמחלק בין גט למתנה, דהיינו דגבי גט פסול אפילו אומר אמרו ומשום דבעי לשמה, אבל גבי מתנה מהני אומר אמרו ע"ש.

ומיהו דעת הרמב"ן דמכשיר אומר אמרו במתנה דהיינו דוקא באומר אמרו לפלוני דהוי כעושה שליח שלא בפניו, אלא דגבי גט אפילו כה"ג פסול ומשום דבעי לשמה ובעינן דוקא שהבעל יצוה לעדים ולא מהני שלא בפניו, וגבי גט נמי בשליח קבלה כה"ג באומר אמרו לפלוני מהני כיון דהו"ל כעושה שליח שלא בפניו ובשליח קבלה לא בעי לשמה אלא בכתיבה וחתמה, אבל באומר אמרו מדעתכם דפסול משום דמילי לא מימסרי לשליח אין חילוק בין גט למתנה, דמשום לשמה אין לחלק, כיון דאומר אמרו הם במקום הבעל לעשות שליח והם עושין שליח בפניהם, אלא משום מילי פסול ובזה אין לחלק בין גט למתנה. וכן מבואר להדיא בר"ן שם פרק התקבל (גיטין לג, א בדפי הרי"ף) שהביא דעת הרמב"ן ע"ש. ומסתמת הטור שכתב בשם הרמב"ן לחלק בין גט למתנה משמע דבמתנה כשר אומר אמרו סתם אפילו אינו מיוחד לשליח לומר אומר אמרו לפלוני וצ"ע. אלא דבאה"ע סימן קמ"א (נא, ע"ב) נראה דעת הטור דאפילו בגט נמי כשר אומר אמרו:

חדושי הרמב"ן מסכת גיטין דף כט עמוד א

הא דאמר רבא מילי נינהו ומילי לא מימסרן לשליח. איכא למידק בה דהא ר' מאיר לית ליה הך סברא דקתני סיפא אמר לשלשה תנו גט לאשתי יאמרו לאחרים ויכתבו מפני שעשאן ב"ד דברי ר"מ ור' יוסי אומר אף אנו מקובלים שאפילו אמר לב"ד הגדול שבירושלים תנו גט לאשתי ילמדו ויכתבו ויתנו ומפרש התם בגמרא טעמיה דר' יוסי משום דמילי נינהו ומילי לא ממסרן לשליח אלמא ר"מ לית לי' הך סברא אלא משום קפידא דבעל וכדאב"י, ואיכא למימר ודאי מילי לא מימסרן לעולם לשליח לדברי הכל אלא התם בהא פליגי מר סבר כיון שאם רצו הם עצמם כותבין נעשו שלוחים ומילי לא ממסרן לשליח, ור"מ סבר מסתמא ב"ד הם ואינן שלוחין אלא א"כ רצו וכתבו הם עצמם, ואלמא מילתא דבי דינא למימסר להו אפילו מילי, ומ"ד מודה ר' יוסי באומר אמרו סבר דלאו מוסר מילי לשליח הוי אלא כמשוי אותו פלוני שליח שלא בפניו הוי, ואם תשאל והיאך עדים כותבין וחותמין מה שלא שמעו הם מפי הבעל אלא משום הגדת אחרים, הווי להו עד מפי עד דפסול, זו אינה שאלה שאין עד מפי עד אלא בבאין להעיד במה ששמעו מפי אחרים אבל אלו אינם מעידים כלום, ואם תשאלם על האשה הזאת אם היא מגורשת יאמרו לך שאינם יודעים, ואם תבא היא להתיר עצמה בב"ד על פי אלו צריכה שני כיתי עדים הראשונים שיעידו בפנינו אמר ושנים אלו שיאמרו כתבנו וחתמנו, אלא שהם יכולים לעשות מעשה על פי השנים שאומרים להם הבעל אומר לכם לכתוב ולחתום או צוה לנו שנאמר למי שנרצה, שלוחים בעלמא הן ועושין שליחות על פי שנים וכותבין וחותמין ואפילו ליתן נותנין, דומה לשליח שליח שנותן גט לאשה בשליחות הבעל והוא אינו יודע אם נתן בעל גט לגירושין, אלא כיון שהגט ביד הראשון והוא יכול ליתנו לאשה אף זה נותן במקומו, וכן אלו העדים שלוחי השנים הראשונים הם ועושין שליחות במקומן ואינם מעידין כלום.

חדושי הריטב"א מסכת גיטין דף כט עמוד א

מאי בינייהו איכא בינייהו שליח מתנה. מאן דאמר משום מילי מתנה הרי היא כגט ואיהו אין אבל אחרים לא דמילי לא מימסרן לשליח, ומאן דאמר משום בזיון דבעל מתנה אינה כגט ובגט דוקא אמרו דאיהו אין שליח לא אבל במתנה יאמר לאחרים ויכתבו ויתנו, ואי קשיא לך והיאך יחתמו עדים מה שלא שמעו מפי הנותן הוה ליה כעד מפי עד דפסול, ותירץ הרמב"ן ז"ל דאין עד מפי עד אלא בבאין להעיד מה ששמעו מפי אחרים אבל אלו אינן מעידים כלום ואם תשאלם על זאת האשה אם היא מגורשת יאמרו לך שאינם יודעין ואם תבא היא להתיר את עצמה בב"ד על פי אלו צריכה שני כתי (דינין) [עדים] הראשונים שיעידו בפנינו אמר ושנים אלו שיאמרו כתבנו וחתמנו, אלא שהן יכולים לעשות מעשה על פי השנים שאומרים להם הבעל אומר לכם לכתוב ולחתום או ציוה לנו שנאמר למי שנרצה דשלוחים בעלמא הם ועושים שליחות על פי שנים וכותבין וחותמין ואפילו ליתן נותנין, [הרי זה] דומה לשליח שליח שנותן גט לאשה בשליחות הבעל והוא אינו יודע אם נתן הבעל גט זה לגרושין אלא כיון שהגט ביד הראשון והוא יכול ליתנו לאשה אף זה נותן במקומו וכן אלו העדים שלוחי השני הראשונים הם ועושים שליחות במקומו ואינן מעידין כלום, עד כאן לשון הרב וזה נכון.

חדושי הרשב"א מסכת גיטין דף כט עמוד א

וקי"ל כרבא דאמר מילי לא מימסרן לשליח ואפי' שליח מתנה דליכא בזיונא יכתבו ויתנו דמילי נינהו ולא מימסרן לשליח, ודוקא דאמר להו כתבו ותנו הוא דאמרין דלא מימסרן לשליח כלומר כיון שהוא אמר להם לכתוב דברים אלו שנמסרו להם הם אינן יכולין למסרן לאחרים, אבל ודאי מרצון הבעלים יכולין הם למסרן דלאו אינהו מסרי להו למילי אלא כאילו הבעלים עצמן מסרום וכדאיתא לקמן בפ' התקבל (ס"ו ב') דאף ר' יוסי דאית ליה מילי לא מימסרן לשליח מודה הוא באומר אמרו. וא"ת והיכי מכשרין באומר אמרו הא עד מפי עד הוא, תירצו בתוס' דלא חשיב עד מפי עד שהם שלוחי הבעל הם ובמקומו הם עומדין, ומיהו נראה דדוקא על פי שנים כותבין אבל ע"פ אחד לא.

השגות הראב"ד על הרי"ף מסכת גיטין דף לב עמוד ב

על מה שאמרו מודה ר' יוסי באומר אמרו אני תמה איך עלה בדעתם ואיך יתכן להיות והלא עד מפי עד הוא זה ואיך יחתמו עדי הגט במצותן של אלו ואיך יכתוב אותו הסופר לשמה והוא לא שמע מפי הבעל ונמצא הכשר לשמה בגט זה עד מפי עד בשלמא לר"מ באומר לשלשה תנו הואיל ועשאן ב"ד יש להם רשות לכתוב ולחתום שלא נתכוין **השגות** זה אלא שיתקיים המעשה בב"ד. אבל שנים ודאי עדים הם ולא ב"ד ואיך יכתוב סופר ויחתמו עדים על פיהם והוא עד מפי עד. ואולי מי שאמר דמודה ר' יוסי באומר אמרו לא אמר אלא באומר לג' דכיון דאמר לג' אמרו ודאי עשאן ב"ד. וכל זה לא יועיל לפי מה שנמצא בגמ'. ובמתנה קשה לי יותר מגט למ"ד משום בזיון דבעל גט הוא דלא יאמר לאחרים ויכתבו אבל מתנה אומר לאחרים וכותבין ואיך יאמרו יודעים אנו עדים חתומי מטה שאמר לנו פלוני כך וכך. אלא מדלא קפדינן בכל הני ש"מ דאין עד מפי עד פסול אלא בעדות על פה שהעדות מתקיים ונגמר על פיהם. אבל עדות בשטר שאין עדות נגמר אלא במסירת השטר לא קפדינן בה שהרי הבעלים מוסרים אותה או השלוחים במצותו. ועל זה הדרך יתכן להיות בגט ובמתנה שאם יאמרו לאחרים דיכתבו ויחתמו מ"מ הם שנצטוו מפי הבעל יתנו אותו או הבעל עצמו: והא דתקין רב יהודה בגט דכולכם או כולכון או כל תרין מנכון ורבא דמעייט בדבורא ואתקין כתובו כל חד מנכון חתומו כל תרין מנכון אובילו כל חד מנכון. תמה אני מה צורך לנו באותה [תקנה] שאם לא אמר כן לא אמר כלום. ואיכא למימר שאם אמר כולכם חתומו על תקנת חכמים כאילו אמר חתומו כל תרי מיניכנו. ולזה הועילה התקנה:

רא"ש מסכת גיטין פרק ב סימן כה

כה מתני' הכל כשרין לכתוב הגט אפילו חרש שוטה וקטן האשה כותבת את גיטה והאיש את שוברו שאין קיום הגט אלא בחותמיו:

גמ' והא לאו בני דעה נינהו פי' ולא ידעי לכתוב לשמה ולר' אלעזר פריך דבעי כתיבה לשמה משום דתריצנא לרישא כר' אלעזר [דף כג ע"א] א"ר הונא והוא שהיה גדול עומד על גביו ואמר לו שיכתוב לשמה אבל אין לפרש כההיא דלקמן דהכל כשרים להביא חוץ מחש"ו משום דלאו בני שליחות נינהו ובעינן שליחות לכתוב הגט דא"כ מאי קא משני כשגדול עומד על גביו דלענין שליחות מה מועיל כשגדול עומד על גביו דמכל מקום הקטן שאינו בר שליחות כותב הגט ומהאי טעמא נמי לא משני הא דעובד כוכבים פסול משום דלאו בר כריתה הוא משום דלא בעינן בני כריתה אלא במידי דבעינן שליחות כדאמר ר' לקמן (דף כג ב) אין העבד נעשה שליח לקבל גט אשה מיד בעלה לפי שאינו בתורת גיטין וקידושין אבל כתיבת הגט דלא בעינן שליחות מדמכשיר חרש שוטה וקטן כשגדול עומד על גביו לא בעינן נמי שיהו בני כריתה והא דאמר ר' בפ"ק (דף י ב) ר' שמעון דמכשר בגיטי עובדי כוכבים והא לאו בני כריתה נינהו ומשני ירד ר' שמעון לשיטת רבי אלעזר דאמר עדי מסירה כרתי משמע דלרבי מאיר יש לפסול מטעם דלאו בני כריתה נינהו ואף על גב דלא בעינן שליחות לר' מאיר בחתימה כמו לרבי אלעזר בכתיבה דתרוייהו מוכתב נפקי להו לא דמי דחתימה שהיא לשם עדות אף

ע"ג דלא בעינן שליחות יכול לפסול בעובדי כוכבים משום דלאו בני כריתתה נינהו אבל כתיבה לר' אלעזר דלאו לשם עדות וגם נמי לא בעינן שליחות למה יש לנו לפסול משום דלאו בני כריתות נינהו הא לא פסלינן בפרק אין מעמידין (דף כז א) מילה בעובד כוכבים אף על גב דלאו בני מילה נינהו וא"ת והא מוכח לקמן (דף עא ב) דבעינן שליחות בכתיבה דאמרין צריך שיאמר לסופר כתוב ולעדים חתומו ואמרין נמי (לקמן דף סג ב) ההיא דהו קרי לה נפואתה כתוב סהדי תפואתה וקאמר דעשו עדים שליחותן ויש לומר דכולה מילתא לא הוי אלא משום לשמה דלא חשיב לשמה בשלא צוה הבעל משום דסתם אשה לאו לגירושין עומדת תדע מדדייקין בריש זבחים (דף ב ב) ממתניתין דהכותב טופסי גיטין דמסתמא לאו לשמה קאי ומשמע דפסיל ליה בכל ענין אפי' עשאו לשם אשה זו כיון שלא צוה הבעל וחשיב ליה סתמא^(נ) כדמוכח התם והיינו טעמא דלא בעינן שליחות משום דוכתב לאו אבעל קאי אלא אסופר כלומר וכתב הסופר ונתן הבעל משום דרוב אנשים אינן בקיאינן לכתוב גיטין והא דאמר לעיל (דף כ א) יכילנא למיפסל כולהו גיטי דעלמא וכו' אילימא משום וכתב והכא איהי כתבה ליה לאו משום וכתב קאמר אלא משום דכתיב וכתב ונתן ובעינן שיכתוב ויתן לה והכא אפי' נכתב בשליחותו ובציווי לא יהיב לה מידי דשלה הוא הלכך להאי פירושא דלא בעינן שליחות לכתיבה כשר העבד לכתיבת הגט^(כ) אף על גב דלאו בר כריתתה הוא אבל ר"י פ"י פירוש אחר דאליבא דרבי מאיר פריך והא לאו בני דעה נינהו דסלקא דעתך דרבי מאיר מצריך מדרבנן כתיבה לשמה ואליבא דר' מאיר הוא דקא משני כשגדול עומד על גביו כיון דלא בעי כתיבה לשמה אלא מדרבנן מכשיר בחרש שוטה וקטן כשגדול עומד על גביו אבל רבי אלעזר דבעי כתיבה לשמה מדאורייתא פוסל בגדול עומד על גביו משום דבעינן שליחות בכתיבה ולהך פירושא עבד פסול לכתיבת הגט^(א) וכן הרמב"ם ז"ל מנאו בכלל הפסולין:

תוספות מסכת גיטין דף כב עמוד ב ד"ה והא לאו

והא לאו בני דיעה נינהו - לר' אלעזר פריך דר' מאיר לא חייש בכתיבה לשמה ומשני כשגדול עומד על גביו והא דתנן בפ"ק דחולין וכולן ששחטו ואחרים רואין אותן כו' ואמר' בגמ' (שם יב:) מאן תנא דלא בעי כוונה לשחיטה כו' התם מיירי כשאנו מלמדו לכין לשחוט אלא ראה בעלמא אבל הכא מיירי שגדול עומד על גביו ומלמדו ומזהירו לעשות לשמה ולהכי נמי בפ' מצות חליצה (יבמות קד:) ממעט מחליצה חרש וחרשת לפי שאינן בני קריאה וקטן משום דאיש כתוב בפרשה אבל מטעם דלאו בני כוונה נינהו לא פסיל להו אף על גב דאמר התם דחליצתו פסולה עד שיתכוונו שניהם משום דב"ד מזהירין אותן לעשות לשמה והוי כגדול עומד על גביו ומיהו הכא בגדול עומד על גביו כשר אפי' בשוטה משום דמוכחא מילתא דקא עביד לשמה שכותב שמו ושמה ושם עירו ושם עירה אבל לענין חליצה אמרו בתוספתא דיבמות (פי"א) דשוטה לאו בר חליצה הוא אף על פי שב"ד מלמדין אותו דלא מינכרא מילתא דעביד לשמה כמו גבי גט וא"ת ואכתי הא לאו בני שליחות נינהו מאי מהני דגדול עומד על גביו וי"ל דלא בעינן שליחות בכתיבה דוכתב לאו אבעל קאי אלא אסופר והא דאמרין לקמן (דף עא:) צריך שיאמר לסופר כתוב ולעדים חתומו לאו משום שליחות אלא משום דכשלא צוה הבעל לא חשיב לשמה אלא חשיב סתמא ופסול דאשה לאו לגירושין קיימא כדאמרין בריש זבחים (דף ב:) והא דאמר בריש כל הגט (לקמן כד:) ואי כתב רחמנא וכתב הוה אמינא למעוטי האי פירוש כתב לגרש את אשתו ונמלך דלאו איהו קא כתיב לה לא משום דהבעל צריך לכתוב אלא לפי שלא נכתב לגירושי דידהו אלא לאחר והא דאמר לעיל (דף כ.) יכילנא למיפסל לכולהו גיטא מ"ט אילימא משום דכתיב וכתב והכא איהי קא כתבה ליה התם אונתן סמיך דבעינן שיכתוב בציווי ויתן והכא אפילו נכתב בציווי לא יהיב לה מידי דשלה הוא וא"ת והא לאו בני כריתות נינהו וי"ל דחשיבי בני כריתות הואיל ואם הגדיל הקטן ונשתפה השוטה הוו בני כריתות אבל קשה דמשמע דלא פסיל עובד כוכבים אלא משום דלדעתא דנפשיה קא עביד ותיפוק ליה דלאו בני כריתות נינהו ומה צריך נמי לאיתויי ברייתא דעובד כוכבים פסול ונראה דלא שייך למיפסל משום דלאו בני כריתות נינהו במידי דלא בעי שליחות ולא לשם עדות דבמידי דשליחות הוא דאמר' לקמן הכי דאין העבד נעשה שליח כו' או חתימה לר' מאיר שהיא לשם עדות פריך לעיל בפ"ק (ד' י:) גבי גיטין שחותמיהו עובדי כוכבים והא לאו בני כריתות נינהו אבל כתיבה לר"א דלא לשום עדות ולא לשם שליחות הוא אין לפסול משום דלאו בני כריתות נינהו דהא לא פסלי בפ"ב דע"ז (ד' כז.) מילה בעובד כוכבים משום דלאו בני מילה נינהו ועוד אומר רבינו יצחק דמצין למימר דסוגיא זו אליבא דר"מ וס"ד דלר"מ נמי בעינן כתיבה לשמה מדרבנן דגזרי' כתיבה אטו חתימה ומוקי לה רב הונא בגדול עומד על גביו ומהני אפילו בשוטה טפי מבחליצה כיון דלא הוה אלא מדרבנן אבל לר' אלעזר דבעי כתיבה מדאורייתא לשמה לא מהני בשוטה גדול עומד על גביו כמו בחליצה ופריך רב נחמן מברייתא דקתני עובד כוכבים פסול ומשמע ליה דאתא כר' מאיר מדלא נקט לפסול אלא עובד כוכבים ומשני דעובד כוכבים לדעתיה דנפשיה הוא דקא עביד ופסול אפי' גדול עומד על גביו אפילו לרבי מאיר הדר אמר רב נחמן כו' וברייתא דקתני עובד כוכבים פסול רבי אלעזר היא ונקט עובד כוכבים לרבנותא דאע"פ שהוא בן דעת יותר וה"ה דחרש שוטה וקטן דפסולין אי בעינן שליחות ואי לא בעינן שליחות נקט עובד כוכבים דפסול בכל ענין דאילו חרש שוטה וקטן כשרים בגדול עומד על גביו ומיהו שוטה ודאי פסול כמו בחליצה וכן משמע דאפילו לר' מאיר ס"ד דבעי כתיבה לשמה מדרבנן דהא לבתר דאוקי נמי מתניתין כר' מאיר פריך והא ודאי עובד כוכבים לדעתא דנפשיה קא עביד ועוד נראה דהשתא ס"ד דאפי' ר' מאיר בעי כתיבה לשמה מדאורייתא ובחתימה הוא דפליגי רבי מאיר סבר דוכתב דקרא קאי אחתימה נמי ור'

אלעזר סבר דאכתיבה לחודה קאי מדפריך רבא לרב נחמן וכתב לה לשמה מאי לאו כתיבת הגט כו' משמע דרבא היה בא להעמיד דברי רב הונא דאפילו כתיבה בעי ר' מאיר מוכתב ולפי זה פסול נמי כתיבה במחובר והא דתנן לעיל תלשו וחתמו ונתנו לה כשר מיירי כששייר מקום התורף והשתא פריך והא לאו בני דעה נינהו לכו"ע ומסיק רב נחמן דברייתא דקתני עובד כוכבים פסול כר' אלעזר ומתניתין רבי מאיר דלא בעי כתיבה לשמה ונקט חרש שוטה וקטן והוא הדין עובד כוכבים אי נמי לא נקט עובד כוכבים משום דרישא אתיא נמי כר' אלעזר ולדידיה דוקא חש"ו כשרין בגדול עומד על גביו אבל סיפא דדייקינן מדפסיל עובד כוכבים לענין הבאה מכלל דלענין כתיבה כשר אתיא כרבי מאיר ואתי שפיר דלא תיקשי אדדייק מדפסיל לעובד כוכבים לענין כו' אדרבה לידוק מדלא תני ליה ברישא דפסול אלא משום דרישא אתיא נמי לר' אלעזר כמו לרבי מאיר ופריך והא ודאי עובד כוכבים אדעתא דנפשיה קא עביד והוה ליה ליפסול לרבי מאיר לכל הפחות מדרבנן בגדול עומד על גביו.

חדושי הרמב"ן מסכת גיטין דף כג עמוד א

הוא שהיה גדול עומד על גביו. פי' ואפילו תורף הוא כותב דקסבר רב הונא כשאחרים עומדים על גביהם יש להם כוונה, ועוד שמעשיהם מוכיחין עליהם שהם כותבין שם האיש ושם האשה, ואף על גב דלא משמע הכי במס' יבמות, רב הונא הוה ס"ל הכי, ואפשר שהיה מחלק בין כתיבה זו לחליצה וכבר כתבתי זה בפ"ק של שחיטת חולין, ומיהו קשיא היאך הם יכולין לכתוב הא לאו בני שליחות נינהו, וכן גבי נכרי דאמרינן אדעתא דנפשיה עביד תיפוק לי משום דלאו בר שליחות הוא, ומנא לן דבעינן שליחות דאמרינן בריש פ' כל הגט ואי כתב רחמנא וכתב הו"א למעוטי האי דלאו איהו קא כתיב ליה אלמא איהו צריך למכתביה או שלוחו שהוא כמותו, ואמרינן נמי לקמן בפרק התקבל (ס"ג ב') ההיא דהוה קרו לה נפאתה וכו' אמר ר' יצחק עשו עדים שליחותן וצריך לחזור ולומר כתבו, ואמרינן נמי מילי נינהו ומילי לא ממסרן לשליח גבי כתיבת הגט, ואיכא למימר כולו לאו דוקא משום שליחות אלא משום שאינו לשמה עד שיאמר הוא להם כתובו שאני רוצה לגרשה אבל אם כתבו מעצמן אין זו כתיבה לשם גירושין כלל שהרי אין יודעין אם יגרשנה, וה"נ משמע בשמעתא קמייתא דשחיטת קדשים (ב' ב') דקאמר שצריך להניח בטופסי גיטין מקום התורף משום דאתתא לא לגירושין קיימא ולא פסיל משום דבעינן וכתב הוא או שלוחו.

חדושי הרשב"א מסכת גיטין דף כג עמוד א

אלא מעתה נכרי וישראל עומד ע"ג ה"נ דכשר וכו', וא"ת אמאי לא משני ליה שאני נכרי דלאו בן כריתה הוא אבל הני בני כריתה נינהו לכשיגדיל הקטן וישתפה השוטה, וי"ל דלא קפדינן אבני כריתה אלא במידי דצריך שליחות כדאמרי' לקמן אין העבד נעשה שליח לקבל גט אשה מיד בעלה מ"ט לפי שאינו בתורת גיטין וקדושין, והא דאמרי' בפ"ק (י' ב') גבי גטין העולין בערכאות של גוים והא לאו בני כריתה נינהו ומשני ירד ר"ש לשטתו של ר"א דאמר עדי מסירה כרתי דאלמא משמע דלר"מ דאמר עידי חתימה כרתי פסול כיון דלאו בני כריתה נינהו, ומסתמא כל שפסול לר"מ בחתימה פוסל לר"א בכתיבה וכל שכשר לר"א בכתיבה כשר לר"מ בחתימה, דהא כתיבה לר"א וחתומה לר"מ מוכתב לה נפקא להו דר"מ מוקי לה לחתימת העדים ור"א מוקי לה לכתיבת הגט, אלמא מדפסילי לר"מ מטעם דלאו בני כריתה נינהו משמע נמי דלר' אלעזר איכא למפסלינהו משום דלאו בני כריתה נינהו ואף על גב דלא בעינן שליחות, י"ל דלא דמי דמ"מ חתימת העדים דמתורת עדות היא יש לפסול בגוים משום דלאו בני כריתה נינהו אבל כתיבה לר"א כיון דלאו משום עדות הוא ושליחות נמי לא בעיא לא פסלינן להו משום דלאו בני כריתה נינהו, כי היכי דלא פסלינן בפרק אין מעמידין (כ"ז א') מילה בגוי אף על גב דלאו בני מילה נינהו ומאן דפסול התם מן המול ימול נפקא ליה הא לאו הכי כשר. וא"ת והיכי אמרי' דכתיבה לא בעיא שליחות והאמרי' לקמן (ע"א ב') צריך שיאמר לסופר כתוב ולעדים חתומו, ואמרי' נמי (ס"ג ב') בההוא מעשה דההיא דהוה קרו לה נפאתה וכתבי אינהו טפאתא דאין חוזרין ועושין לה גט אחר משום דעדים שעשו שליחותן הם אלמא שליחות בעיא, וי"ל דכולא מלתא לאו משום שליחות הוא אלא משום לשמה שאם יכתבו בלא צואת הבעל לא יתנו לב כל כך לכתוב לשמה ויכתבו סתם וקי"ל דסתמו כשלא לשמו משום דסתם אשה לא לגירושין קיימא, ותדע דברישי זבחים דייק ממתני' דהכותב טופסי גטין צריך שיניח מקום האיש דסתמו שלא לשמו קאי דמקשה התם אהא דתנן התם כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשרים אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה טעמא דנזבחו שלא לשמן הא סתמא כלשמן הוי ורמינהי הכותב טופסי גטין צריך שיניח וכו' אלמא סתמיה לאו כלשמה הוי ומשני זבחים בסתמא לשמן קאי אשה בסתמא לגירושין קיימא בתמיהא דאלמא שמעי' מינה דאי אשה לגירושין קיימא טופסי גיטין כשרים אף על פי שלא עשאו בעל לסופר שליח, ומאי דפסלינן ליה במתני' לטופסי גיטין בלא צואת הבעל משום דבלא צואת הבעל לא חשבינן לכוונתן לשמה כונה מעליא אף על פי שמתכונין לשמו ולשמה, דמסתמא בכל ענין פסיל ליה ואף על פי שמתכוון הוא לשם אשה זו דכיון שלא צוה הבעל והיא אינה עומדת להתגרש כשלא לשמה חשבינן ליה, והיינו נמי דגבי חרש שוטה לא פריך והא לאו בני שליחות נינהו ואפי' עומד על גביו לא מהני, משום דבכתיבה לא בעי' שליחות. וכיון דאתינן להכי שמעינן מינה דעבד מותר לכתוב את הגט דאע"ג דלאו בני כריתה נינהו הא אסיקנא דלגבי כתיבה לא קפדינן אבני כריתה אלא אבני דעה דכתבי לדעתין, ועבד נמי דשייך במצות כנשים וכל מה שהנשים כשרות

לו אף הם כשרין לו, ואשה שכשרה לכתוב את הגט אף הן כשרין לו, והר"מ במז"ל שמנאו בכלל הפסולין לכתוב את הגט לא נראו דבריו.

חדושי הרמב"ן מסכת גיטין דף כד עמוד ב

וא"ת הכותב טופסי גיטין למה הוצרך להניח מקום התורף הרי הוא כותב סתם לאיזו שתבא ראשונה וכתיבת פרשת סוטה של ס"ת, איכא למימר שאני הכא דכתיב וכתב לה ספר כריתות בעינן שיהא ספר כריתות לשמה וזה אף על פי שהוא כותב לשם מי שתבא אצלו תחלה כיון דלא אמר ליה בעל לאו לשום כריתות איכתוב, וזו היא שפירשו בשמועה ראשונה שבמס' שחיטת קדשים (ב' ב') משום דאיתתא לאו לגירושין קיימא, וכבר פירשתי (כ"ג א') שמפני טעם זה אמרו שצריך לומר לסופר כתוב ולעדים חתומו, שאע"פ שהם כותבין לשם אשה פלונית כל זמן שלא אמר להם בעל לאו ספר כריתות לשמה הוא, והא דאמרינן בגמרא דלאו איהו קא כתיב ליה הכי נמי קאמר כיון דלאו איהו כתב לאו ספר כריתות הוא לגבי דידיה ולא משום דבעינן וכתב ממש, אי נמי אי כתב רחמנא וכתב בלחוד הו"א לאו משום לשמה אלא בעינן כתיבת בעל או שלוחו, אבל השתא דכתב לה, גלי על וכתב, דלאו משום כתיבתו קפיד אלא משום שאינו כרות לשמה אא"כ בשכתבו בעל או אחר ברשותו אף על פי שאינו שליח ממש

נימוקי יוסף מסכת בבא בתרא דף עז עמוד ב

וכתב ונתן. משמע שהבעל הנותנו הוא מכתבו שפורע שכרו:

חדושי הגר"ח מסכת קידושין דף ט עמוד ב

בענין מילי לא מימסרן לשליח

כתבו לשמה ושלא מדעתה וכו' מה יציאה בעינן דעת מקנה אף הווייה בעינן דעת מקנה, ובעי דעתה עיין שם. ופסק הרמב"ם (פ"ג מאישות הי"ח) דאם עשתה שליח מהני דעת השליח במקום דעתה, והקשה הרמב"ן ז"ל מהא דאיתא בגיטין (דף סו ע"ב) דאומר אמרו פסול משום דמילי לא מימסרי לשליח, וכן פסק הרמב"ם (בפ"ב מהל"ג גירושין ה"ה), וא"כ איך מהני שליח על דעתה.

והנה בתוס' גיטין (דף כ"ב ע"ב ד"ה והא) הביאו ב' שיטות אי בעי שליחות בכתיבה או לא והא דבעי שיאמר לסופר כתוב לאו משום שליחות אלא משום לשמה. ולכאורה קשה על הנך דסברי דלא בעי שליחות בכתיבה מהא דאיתא לקמן (דף כ"ט ע"א) בענין אומר אמרו דנחלקו גם לענין מתנה, ובשלמא להנך שיטות דסברי דבעי שליחות על הכתיבה שפיר שייך פסול דאומר אמרו אף במתנה דהרי בעי ג"כ שליחות בכתיבה, אבל אי הוי משום לשמה ולא דבעי שליחות בכתיבה, א"כ אמאי הוי גם לענין מתנה כן. אך מהתם לא קשה די"ל דאיידי לענין חתימה דדעת בעל השטר משום דעת המתחייב, ויש לחקור להנך דסברי דלא בעי שליחות על הכתיבה והא דבעי ציווי הבעל הוא משום לשמה, אם הוא רק בשביל ההיכי תימצי של לשמה דבלא"ה לא חשיב לשמה, ואפילו אם יכתוב לשמה לא מהני בלא ציווי הבעל, או דלמא דמאי דבעי ציווי הבעל משום לשמה לא הוי רק משום ההיכי תימצי של לשמה, אלא דצריכים לעשות הגט בעדו, דהא לשמה דגט שאני מלשמה דס"ת או מזוזה, דהתם הדין דבעי לשמה וצריך לכוון לשמה, אבל בגט הרי הלשמה עושה בהגט חלות הגט ול"ה כוונה בלחוד, וכיון דצריכים לעשות בעדו שטר גט, א"כ צריכים ציווי הבעל משום דעת המתחייב, כמו בחתימה דבעי דעת המתחייב הא הוי משום דכיון דצריכים לעשות שטר בעדו צריכים דעתו, והא דאמרינן בגיטין (דף ס"ג ע"ב) עשו עדים שליחותם, פי' הראשונים דלא הוי שליחות אלא מעשה שליחות, ומשו"ה בעי צוואתו, וכן בגט החתימה וגם הכתיבה מאחר דהלשמה צריך לעשות הגט ובעי לעשות בעדו גט, בעינן דעתו משום דעת המתחייב ולא משום ההיכי תמצא לחוד. והנה להשיטה דהכתיבה בעי שליחות קשה לכאורה, דא"כ אמאי מכשיר ר"מ שטר שנמצא באשפה וחתמו והא בעי שליחות, אבל לר"מ לא קשה כלל משום דלדידיה הא וכתב אחתימה קאי, ומשו"ה לא בעי שליחות. אך קשה מהא דאיתא לקמן (דף כ"ו ע"ב) ואפילו רבנן לא פליגי עליה דר"מ אלא בגיטין נשים משום דבעינן כתיבה לשמה, ולהנך שיטות דבעי שליחות א"כ הרי בעינן שליחות ופסול גם משום שליחות, וכן יקשה לן מהא דזבחים (דף ב' ע"ב) סתם אשה לאו לגירושין עומדת ומשו"ה סתמא פסול משום דלא הוי לשמה, ולהנך שיטות היה צריך לפסול גם משום שליחות אפילו אם סתמא לשמה קאי.

ע"כ נראה לומר דהני דסברי דבעי שליחות הוא רק מאחר דבעי לשמה, דביארנו דהלשמה דבגט שאני מכל התורה כולה דצריכים לעשות בעדו שטר, וכיון דצריך לעשות בעדו בעי שליחות, נמצא דכל עיקר דין שליחות דבעי הוא רק משום לשמה מפני דבעי לשמה ולפיכך בעי שליחות, ומעתה יש ליישב קושית הרמב"ן ז"ל, דדעת הרמב"ם דדין מילי וכו' דלא חל דין ציווי הבעל ע"י שליח, הוא רק בבעל דהוא העושה את השטר והוא העושה את השטר לשמה ובעינן מעשיו בשטר, ולזה הוא דלא מהני שליחות, משא"כ לגבי האשה דלא בעינן מעשיה כלל, ורק דעתה לבד, בזה לא מצינו

דלא תהני שליחות, וע"כ זהו דפסק הרמב"ם דמהני גם דעת השליח וכמו שנתבאר. (ועיין בחידושי רבינו חיים הלוי פ"ג מאישות הי"ח).